

Az iskolák metamorfózisa

„Az elkövetkezendő időkben azok lesznek sikeresek, akik a változtatás mestereivé válnak...”

R. M. Kanter

ÖNSZERVEZŐDÉS VÁLTOZTATÁSSAL

Bihari Mihály írja: „Itt az ideje, hogy végképp magunk mögött hagyjuk a paternalista gondoskodó állam eszméjét, és a kötelességteljesítő, a szolgáló, a polgárok által szorosan kontrollált állam mindennapi gyakorlatát kezdjük el.”¹ Jelenünkben a kialakuló polgárság igényt tart az individualizációra és a liberalizációra, amelyek biztosítják a szabad gondolkodást, a közügyekben való közreműködést, az operatív cselekvést, a „közjó” képviselőt. Kooperatív magatartásformák, magánpolgári együttműködés, a közvetlen környezetért érzett felelősség, tevékenységet hangsúlyozó normarendszer kapnak szerepet a helyi közélet gyakorlásában. Az utóbbi két évtizedben Nyugat-Európában az állam irányító funkciója mérséklődött és visszaszorult, a költségvetés a korábbiaknál kisebb összeget fordított a lakossági szolgáltatásokra. A közoktatás piacosodása felgyorsult, a változások következtében felszabadultak az innovációs törekvések és a tanári kezdeményezések. Az iskolák kialakították a szolgáltatásrendszerüket, s létrejöttek a sajátos profilú oktatási-nevelési intézmények, melyekben fokozatosan teret hódít az önfelzárkózás és az önszerveződés.

Magyarországon alkotmányban rögzítetten fogalmazódik meg, hogy a szülők szabadon választhatják meg a gyermekeiknek adandó nevelést, s a Magyar Köztársaság tiszteletben tartja a tanszabadságot és a tanítás szabadságát. Az 1990. évi LXV. törvény az önkormányzatok feladatává teszi az alapfokú oktatásról-nevelésről való gondoskodást, a település önszerveződő közösségeinek támogatását és az együttműködés létrehozását. A demokratikusan működő önkormányzatokban önszervező helyi hatalomgyakorlás valósul meg, amelyben a lakosság közvetlenül, önállóan intézheti a helyi ügyeket. Az önkormányzatok akkor végeznek eredményes munkát, ha figyelembe veszik a helyi igényeket és sajátosságokat, kifejezik a közakaratot, s képviselik a lakóhelyi érdekeket.

Társadalmunk számára a jelen időszakban és a közeljövőben a legnagyobb értéket a változtatás képessége jelenti. Az egyes település, az önkormányzat, az iskola a nagy metamorfózist úgy éli meg, mint kihívást és lehetőséget, amelynek feltételei: az elavult eszmék elvetése, a modern polgári eszmék átvétele, ösztönzés a korszerűsítésre és a sikerre, demokratikus intézmények létrehozása. R. M. Kanter a változás és változtatás lényegét így fogalmazza meg: „Az elkövetkezendő időkben azok lesznek sikeresek, akik a változtatás mestereivé válnak, és akik értene ahhoz, hogy munkájukat és másokét eddig ismeretlen új irányokba orientálják a nagyobb eredmények elérése érdekében.”²

Bizonytalanság, kezdeti megtorpanás, passzivitás, visszahúzóds, a környezetből kiváltott ellenállás jellemez minden jelentős változást. A lakóhelyen, az iskolákban, az önszervező csoportokban és egyesületekben át kell gondolni: kiket, hogyan érint a társadalmi, gazdasági, politikai változás. A metamorfózis okainak kiderítése elmélyült elemzéssel érhető el. Az okok között található: a múltból hozott problémák, a jelenben keletkezett ellentmondások, a jövő lehetőségeire vonatkozó hiányok, sikerpotenciálok (erős pontok) építésének elmaradásai, a lakóhely és iskola fejlettségének gyenge pontjai,

a változás ellenzőinek magas aránya, a túlzott vagy alulméretezett célkitűzések és feladatok. Alapvető követelmény: a település, az iskola lehetőleg ne vigye át a változtatásokba, az új helyzetekbe a hibákat. A sikeres változtatás akkor következik be, ha a résztvevők időben felismerik a konkrét átalakítás szükségességét. Ezt követő lépés: a változtatás feltételeinek előzetes és részletes vizsgálata. A végrehajtás időbeni ütemezése, a segítő és gátló tényezők figyelembevétele, a végrehajtás közbeni kontroll és javítás a siker elengedhetetlen mozzanatai. A fejlesztést-fejlődést szolgálja a változás valamennyi közvetlen és közvetett hatásának számbavétele.

Iskolai rendszerünk szerkezeti és tartalmi átalakuláson megy keresztül. A nevelés-oktatás minőségi javulása azonban akkor várható, ha az önkormányzatok olyan igazgatókat tudnak az intézmények élére állítani, akik önmagukat és az iskolát a korszerű követelményeknek megfelelően képesek átalakítani. Változtatás igénybevételével az iskolákban bekövetkezhet az önszerveződés.³ Csáth Magdolna kutatásait figyelembe véve érdemes számbavenni, hogy a változásokat irányító iskolaigazgatók milyen tulajdonságokkal rendelkezzenek a nagy átalakulásban: széles körű általános ismerettel, intelligenciával, rugalmassággal, jó érzékkel a problémák időbeni felismerésére és a legjobb megoldás megtalálására, változás- és jövőorientált magatartással, döntőképeséggel, emberismerettel, megnyerő kommunikációval, innovatív és kreatív szemlélettel, változás véghezvitelének a bátorságával, realizáló, a megvalósító cselekvéssel, koordináló képességgel. Igények fogalmazódnak meg az alsó- és középfokú intézményekkel szemben; ezek a következők: az iskola gyermekek és szülők felé fordulása, a kulturált kapcsolatrendszer kiépítése, a demokrácia érvényesítése. A tantestület alakítsa ki önállóságának mozgósításával az iskola értékrendjét; állítsák a pedagógiai tevékenység középpontjába a nevelést és a minőségi oktatást; a tantestület váljék képessé az alternatív szolgáltatásokra (a szülők és a tanulók válasszanak az iskolán belüli gazdag kínálatból). Az igazgatók állandó megújulással – a környezet igényeit ismerve – biztosítsák az intézmény versenyképességét; kötelezze el a tantestületet az iskola koncepciója, programjai iránt, igényelje munkatársai alkotóképességét. Az iskolaigazgató a sikeres változtatás-vállalkozás érdekében vitassa meg kollégáival a változtatás koncepcióját, stratégiáját. Részelemzésekkel értékeljék (induláskor, folyamat közben és a feladatok befejezése után) az iskola egészére, osztályokra, szülőkre, tantestületre – ha szükséges egyes tanulókra – vonatkozó pozitív és negatív hatásokat. Az igazgató tegye lehetővé, hogy az átalakulásban érintettek bármikor elmondhassák problémáikat, kritikai megállapításait, ötleteiket és javaslataikat. A bírálat igénylése a siker egyik fontos feltétele. Az iskola vezetője megszervezi az együttműködést, s konzultáció formájában lehetővé teszi, hogy az iskola nevelési tényezői a pedagógiai tevékenységről friss, hiteles információkkal rendelkezzenek. Az iskolák akcióprogramokat hajtanak végre, s lehetővé teszik, hogy a változásban érdekelték önként vegyenek részt az „akciókban”. Így lehetővé válik, hogy a tanulóktól, a tanároktól, a szülőktől (alulról) induljon el a változtatás; közös tapasztalatszerzésre – a nevelés szempontjából fontos – élményszerzésre és aktivitásra kerüljön sor. Végül soron elérhető, hogy a metamorfózis változtatást gyorsító magatartással következzenek be. A jövő iskolája a fiatalok önnevelési-átalakulási szándékát kívánja felerősíteni, hogy akarjanak és tudjanak életmódot, magatartást, stílust, szemléletet, cselekvésirányt, tanulási módot, informatív-felhasználási technikát változtatni. Benda József szerint alapvető kérdés, hogy „mindezt a személyes szabadságuk, biztonságérzetük, integrációs képességük megőrzésével teszik-e meg, ez már nem csupán akarat kérdése”.⁴

Úgy is lehet változtatni és előnyös átalakulást biztosítani a közoktatásban, hogy az iskolák önszerveződése követi (de nem másolja) az európai mintákat.

Kozma Tamás⁵ szerint Nyugat-Európában a *nyelvoktatást* elsősorban közoktatási

keretben – s nem magánoktatás formájában – szervezik meg. Az angol nyelv mellett a tanulók egy regionális nyelvet (német, francia, orosz, olasz) is elsajátítanak. Másik követendő minta a korszerű technikák és technológiák elterjesztésére irányul, ezek a termelés modernizálását szolgálják. E törekvések pedagógiai vonzata a technikai-technológiai, közgazdasági ismeretek bővítésében, munkakultúrák elsajátításában, az érdekvédelemre felkészülésben is jelentkezik. A tanítás-tanulás korszerű módszereinek alkalmazása a külföldről átvett és a hazai kutatási eredmények (motivációkutatás, szociálpszichológia, szervezetpszichológia, személyiséglélektan új eredményei, a neveléslélektan modern elmélete) felgyorsítják a magyar elméleti és gyakorlati pedagógiát. Ebben helyet kaphat az európaizált magatartásra nevelés, a részvételi demokrácia gyakorlatának elsajátítása, az előítéletmentes nevelés előtérbe állítása, vallási, faji, etnikai gyűlölködés kiküszöbölése, a nemzeti törekvések – más érdekeit nem sértő – szolgálata (identitástudat, a történelem újraértelmezése, a nemzeti kisebbség jogainak elismerése és garantálása), szabadságmegvalósító technikák, önszervezési módszerek és programok.

Külföldről átvett modellek korábban kialakult és ma is elfogadott értékek – eredeti elképzelések, gyökeres fordulatok, helyi speciális lehetőségek felhasználása, a kezdeményezésekben rejlő erő igénybevétele – képezik a változásokra épülő társadalmi önszerveződést. Az egyes települések és iskolák eltérő adottságai, a vállalkozók, a szülők és a tanulók más-más érdekei, az önkormányzatok és a tantestületek felkészültsége vagy felkészületlensége, a korábbihoz ragaszkodók és az újat akarók aránya és aktivitása, feladatog megvalósítók és a tennivalókat elhárítók száma hozzák létre a társadalmi változásokat. A ténylegesen cselekvő lakosság maga alakíthatja, változtathatja meg a település gazdasági életét, építkezését és infrastruktúráját, közbiztonságát, a kapcsolatok stílusát, a közintézmények létrehozását és működtetését, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat, a közoktatást – s benne a nevelés-oktatás tartalmát (az új és korszerűsített tananyagot, a változásokhoz igazított módszereket és technikákat, az intézményi autonómiát, a vizsgarendszert, a nyilvánosság érvényesülését az új erkölcsi értékeket). Lesznek olyan iskolák, amelyek a fejlődésben előreszaladnak, mások elmaradnak, és elavult nézeteket, gondolkodást, ismereteket és tevékenységi algoritmusokat, magatartási normákat közvetítenek továbbra is. Tudás, teljesítmények, emberi-jellembeli kvalitások, kapcsolatok, tényleges munkák méretnek meg. Sok múlik azon, hogy a társadalom, az állam, az önkormányzatok, a lakóhelyek mikrocsoportjai a legnagyobb értéknek ismerik-e el a polgárosodás érdekében végrehajtott változásokat. Előnyös az a metamorfózis, mely a tartalmi változásokat alulról szerveződéssel (lakóhelyen, iskolában, egyesületben, szövetségben, üzemben, iskolaszékben, képviselőtestületben, lakossági csoportosulásban, pályázatok útján, alapítványokban stb.) valósítja meg, mert e szerveződésekben az önkormányzati logika és gyakorlat jut kifejezésre. Fontos feltevése az önszerveződésnek, hogy a vállalkozót, az innovátort, a helyi érdekek képviselőit, a polgári értékeket hordozó személyeket a szűkebb és tágabb társadalom ismerje el. Adjanak lehetőséget az értékteremtésre, a tulajdonszerzésre, az anyagi gyarapodásra; segítsék elő, hogy a megbecsült, igaz és szókimondó embereket népszerűség övezzék; azok kapják az önkormányzati tisztségeket, akik alkalmasak a közéletre. Részesítsék kitüntetésben a tényleges teljesítményt nyújtó polgárokat, címeiben ismerjék el kivételes tudásukat és a változás érdekében kifejtett munkájukat.

Szabadság nélkül a részvételi demokrácia nem valósítható meg. „Szabadság, hogy úgy alakítsuk életünket, ahogy hajlamainknak megfelel; hogy vállalva a következményeket azt tegyük, amit tenni akarunk, embertársaink akadályoztatásától mentesen mindaddig, amíg az, amit teszünk, nincs az ő kárunkra”⁶ – olvashatjuk John Stuart Mill álláspontját. Az emberi szabadság tartalmában benne foglaltatnak a Magyar Köztár-

saság Alkotmányában rögzített szabadságjogok (emberi méltósághoz, jó hírnévhez, a magántitokhoz, a gondolkodáshoz, a vallásgyakorláshoz, a szociális biztonsághoz, a tanuláshoz és neveltetéshez, a véleménynyilvánításhoz, az érzelmek átéléséhez, a tevékenység végzéséhez, a társuláshoz és egyesüléshez – való jog). Fűzfa Balázs az európai ember gondolkodásában, cselekedetében a demokráciát tartja a legeredményesebb „szabadságmegvalósító technikának”. Konrád György szerint „a szabadsághoz rengeteg munka kell, nem jön magától könnyen, a szabadság meglévő fokában sok emberi be-
ruházas van, sok kulturális tőke van beleépítve”.⁷

Demokrácia csak jogállamban érvényesülhet. Magyarországon lehetőség nyílik, hogy az egyes emberek, csoportok részt vállaljanak társadalmi feladatok végzésében. Az 1990. évi LXV. önkormányzatokról hozott törvény biztosítja a népfeltség elvét: az állampolgárok a helyi közügyek – teljes nyilvánossággal – megvalósíthatják a köz-
akaratot. Lehetővé válik, hogy széles körű társadalmi alapokra helyeződjék a közhatalom, a közügyek és a közszolgáltatások intézése. A demokráciára épülő helyi hatalomgyakorlás a jogállamban nagyfokú önállóságot igényel. Ha az új demokratikus intézmények tartalmilag is megújulnak, „belülről” működtetik a demokráciát. Az iskola a társadalom alapintézménye, s legfontosabb feladata, hogy növendékeit felkészítse a szabadságra, a demokráciára. A nevelésnek és az oktatásnak a közeljövőben nagy szerepe lesz abban, hogy a gyerekeket és az ifjakat „megtanítsa” a demokrácia megvalósítási technikáira.

Figyelembe kell venni, hogy a polgári társadalom – s benne a polgárság – nem reagál azonos időben és azonos „mértékben” az egyes csoportok és egyének érdekeire és igényeire. A szervezetek, mozgalmak, intézmények merevebben ellenállnak az új igényeknek, mint az egyes személyek. Az iskolák nehezen szakadnak el a központi irányítástól, a tartalmi-követelményi előírásoktól. Az önkormányzati demokrácia fokozatosan átalakítja az állampolgárok összes megnyilvánulási területét. Az önszerveződés hatására metamorfózison mennek át a társadalmi szervezetek és intézményrendszerek. Az önkormányzati törvény a következőket fogalmazza meg: „A községi, városi – települési – önkormányzatok alapvető feladata a helyi közszolgáltatások biztosítása, a helyi közügyekben a közhatalom gyakorlása. A helyi önkormányzás lehetővé teszi, hogy a helyi közösségek önállóan és demokratikusan intézzék helyi érdekű ügyeiket”.⁸ A közügyek intézése adja a polgárságnak (és a leendő polgároknak) a legsikeresebb demokrácia-technikát. Az önkormányzati demokrácia a lakosság előtt – a polgárok önként vállalt közreműködésével, semmit sem titkolva és rejtgetve – valósul meg. Az önszerveződő helyi csoportok a célok megfogalmazásától a konkrét cselekvésig tevékeny részesei a közügyeknek. A választott képviselőtestület és vezetőségén kívül a lakossági csoportok és érdekvédelmi csoportosulások szószólóinak tanácskozási, hozzászólási joga lehet az önkormányzati üléseknek. A fejlesztést szolgáló, helyzetet elemző vizsgálatokba bevonhatók az interpelláló képviselők, az érintettek, a közéletben aktív állampolgárok. A szakmai tanácsadók egy-egy intézmény, egyesület és csoport eredményes munkáját segíthetik. A helyi rendeletek a lakossági érdekeket szolgálják, s társadalmi megvitatásuk olyan cselekvő technikát jelent, amely a nyíltságot, nyilvánosságot, a beleszólás jogát biztosítja. A demokrácia jól bevált technikája a tervezetek közszemlére tétele (kifüggesztése, hirdetőtáblai közzététele, plakát, hírlapok, kábeltelevízió, helyi sajtó igénybevétele stb.). Az önkormányzatok az intézményi demokrácia megteremtésében is közreműködnek. Surányi Bálint írja: „meggazdagodó autonómiát adnak a fenn-tartásukban működő iskoláknak, de nem feltétel nélkül. Elvárásuk a valóságos teljesítmény. Ez nem valami bűvös, értelmezhetetlen valami, hanem a tanulók tömeges be-
válása”.⁹

Önszerveződés a polgárosodás (a szabadságmegvalósítás) legeredményesebb

technikái közé tartoznak. A polgárok a lakosság érdekeit képviselik. Kezdeményezéseik eredményei: szervezetek; vallási, nemzetiségi, érdekvédelmi, hobby, kulturális szabadidős csoportosulások; egyletek és társulások, szövetségek, alapítványok, pályázatok; kulturális, technikai, néprajzi, történeti hagyományokat gondozó kezdeményezések; társaskörök, városépítő és szépítő tevékenységek; a polgári múltat megőrző dokumentumok, eszközök gyűjtése; család-történeti információszerzés; polgári kötelességek és erények újraéledése; a polgári progresszív múlt folytatása a kultúrában, a gazdasági aktivitásban, az univerzális értékek vállalásában, a lokálpatriotizmusban. Hankiss Elemér írja: „Amíg nem társadalmasítjuk az utcát, a községet, ahol lakunk, az üzemet, ahol dolgozunk, az iskolákat, ahol gyermekeink tanulnak, a kórházakat, ahol betegeink fekszenek, akkor és addig az ország nagyobbik felének lerongyolódása aligha állítható meg”.¹⁰

A Konrád Györgytől vett idézet mottója lehet az iskolában alkalmazott önszervező demokráciának: „...a szabadságot nem várni kell, hanem csinálni, jól, tehát eredményesen.”¹¹ Az oktatási-nevelési intézmények tanulói, tanárai – s a hozzájuk kapcsolódó szülők – a helyi társadalmi önszerveződések tevékeny tagjaként gyakorolhatják a polgári életformát. Az iskolán kívül és belül sokszínű – a fiatalok érdekeit reprezentáló – csoportosulások, egyesületek, azonos feladatokra szerveződő társulások jöhetnek létre. Alapítványokkal, adományokkal, ösztöndíjakkal, vizsgahelyzetű próbációkkal aktivizálhatók a polgári hagyományok továbbfolytatására a nevelési és a nevelő tényezők. A gyerekek és ifjak önként vállalhatnak konkrét feladatot és munkát a település városépítő és szépítő tevékenységében, a környezet védelmében, az iskola és környéke tisztasága érdekében. Örömet szereznek önmaguknak, családjuknak, iskolájuk közösségének, településük lakóinak, ha a helyi hagyományokat felkutatják, megismerik és továbbélik (jeles napok, köszöntők és regölések, mondókák és népi kiolvasók, játékos szokások, helyi termelési fogások, vallásos misztériumi játékok, öntevékeny kulturális csoportok, vallási események hagyományai, jótékonyági rendezvények, fiatalok és öregek közötti – tiszteletre, szeretetre, megbecsülésre épülő – sajtóságos lakóhelyi kapcsolatok, történelmi bemutatók, évfordulók és helyi ünnepek). Az iskolához kötődés erényeit jelzi, ha az iskola volt diákjai anyagi és erkölcsi támogatást nyújtanak volt almamaterüknek. Az oktatási-nevelési intézmény neves tanárainak, diákjainak emlékét megőrzi, emléktáblát, domborművet, szobrot, emlékoszlopot állít számukra, így biztosít kontinuitást a múlt-jelen-jövő polgári progresszivitásának. Az iskolák a múlt nagy egyéniségeinek gondolatait, cselekedeteit példaként használják fel a „helyi pedagógiában”. Ma már gyakori, hogy az iskolák levéltárakkal, múzeumokkal, kutatókkal összefogva „emléktárat és arcképcsarnokot” létesítenek, évkönyvekben, helyi sajtóban, külön kiadványokban népszerűsítik az intézmények neves személyiségeit. Várható, hogy a jövőben – az utódok kezdeményezése és munkája nyomán – feldolgozzák az iskolanévadók életútját, megélnék az iskolatörténet-írás, s különböző típusú iskolamúzeumok létesítésére kerül sor.

A helytörténet átértékelését – a nemzeti és az egyetemes történetben foglaltan – sok település el szeretné végezni a közeljövőben. Az iskolák diákjai sürgetik, hogy a hazugságok és férdítések eltűnjenek a lakóhelyek történetéből. Alulról jövő kezdeményezéssel – szabad gondolkodás és mérlegelés következtében újabb helyi kutatások révén – törtenhet meg az átértékelés. A társadalomra – így az iskolára is – ráerőltetett „nyagnak” tartott személyiségek eltűnnek a rendszerváltás nagy metamorfózisában. A múltban félreállított, megrágalmazott polgári értékeket képviselő helyi személyiségek cselekedetei, példái újra kifényesednek. A felnőtt és a leendő polgárok maguk döntenek el, hogy a helytörténet személyiségei közül kit és miért fogadnak el.

Sajátos önszervező demokráciát kínálnak növendékeiknek a magyarországi nem-

zetiségi iskolák. A nemzetiségi jogok lehetővé teszik, hogy ezek az oktatási-nevelési intézmények programjai innovációs lehetőségekkel bővüljenek. Kapcsolatok révén konkrét együttműködések alakulhatnak ki, amelyek a társadalmi, a politikai, a gazdasági, a kulturális szférát új elemekkel gazdagíthatják. Határok nyílnak meg, az európaiság – a nemzetiségek révén – közelebb kerül hozzánk. Országunk nemzetiségi kapcsolatainkban. Az interperszonális kontaktusok egyes családokra, intézményekre, kiscsoportokra bontódnak le. A nemzetiségi oktatási-nevelési intézmények lehetőséget kapnak, hogy az anyanemzet polgári értékeit „beemeljék” oktató-nevelő tevékenységeik tartalmába és módszerkulturájába. A másságban – a nemzetiségi hovatartozásban – értékek összpontosulnak, s olyan országokat összekötő lehetőségek adódnak, melyek az egész nemzetet gazdagítják.

IRODALOM

1. Beszélgetés Bihari Mihály politológussal = Új Pedagógiai Szemle, 1991/9. sz. 39. l.
2. Kanter, R. M.: The Change Masters. New York: Sirnon and Schuster, 1983. 65. l.
3. Csáth Magdolna: Stratégiai vezetés-vállalkozás. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Bp., 1990. 217–218., 285–287. l.
4. Benda József: Miért humanizáljuk az iskolát? = Valóság, 1990/9. sz. 82. l.
5. Kozma Tamás: Egy közoktatási reform estélyei Magyarországon = Info-Társadalomtudomány, 1991/18. sz. 10–11. l.
6. Mill., J. S.: A szabadságról. Hasonelvűség. Magyar Helikon, Bp. 1980. 31–32. l.
7. Füzfa Balázs: A szabadság mint létmód = Új Pedagógiai Szemle, 1991/5. sz. 48. l. Vö.: Konrád György: Európa köldökén., Magvető Könyvkiadó, Bp., 1990. 299. l.
8. 1990. évi LXV. törvény az önkormányzatokról. A helyi önkormányzatokról szóló törvény. (Összeállította: dr. Fürcht Pál–dr. Kara Pál. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp., 1990. 5., 19. l.
9. Surányi Bálint: Közoktatási hálózat – választáson = Új Pedagógiai Szemle, 1991/3. sz. 20. l.
10. Hankiss Elemér: Pongyola társadalom? Helyi cselekvés. Magvető Könyvkiadó, Bp., 1988. 93. l.
11. Konrád György: Antipolitika. Az autonómia kísértése. Codex RT, 1989. 5. l.

WALZ JÁNOSNÉ
Pécs

Megújítható-e az érettségi vizsga?

EGY ÚJ ÉRETTSÉGI VIZSGARENDSZER A SZAKTERÜLET VÉLEMÉNYÉNEK TÜKRÉBEN

Az érettségi – közel másfél évszázados története során, de különösen a közelmúltban – a közoktatásügy egyik legvitatottabb kérdése lett. Több kötetnyire tehető az e témában megjelent tanulmányok, cikkek, közlemények mennyisége, és nagy érdeklődést keltettek azok a viták is, amelyek az érettségiről a nyilvános, illetve szakajtóban újra meg újra lefolytak.

Míndez már elégséges alapot adhatna ahhoz, hogy az érettségi vizsgarendszer gyökeres átalakítása napirendre kerüljön.

A Baranya Megyei Pedagógiai Intézet mellett működő kutatócsoport a Közoktatásfejlesztési Alaphoz benyújtott pályázatával nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy kidolgozzon egy új érettségi vizsgarendszert. A pályázati támogatás elnyerése után a Művelődési és Közoktatási Minisztérium megbízást adott a munka folytatására egy új, standardizált érettségi vizsga elveinek, követelményeinek, tartalmának kialakítására, standardizált feladat-variánsok (később feladatbankok) kifejlesztésére.